

Nezastupitelné odborníky na základních školách podporuje Ostrava řadu let, ani letos to nebude jinak, říká Andrea Hoffmannová z Pirátské strany

20.2.2025 - | Česká pirátská strana

Původní unikátní projekt podpory školních odborných pozic v rámci celé země vystřídala kontinuální podpora města, potřebná s ohledem na situaci ve společnosti i systémové nedorešení této oblasti, tolik potřebné pro vzdělávací proces.

Tito odborníci tak například řeší zhoršování mezilidských vztahů, negativně ovlivněných např. sociálními sítěmi, vyšší mírou vzteku, někdy přerůstající v agresivní chování. Výjimkou nejsou ani případy závažného sebepoškozování či šikany. Sociální nebo speciální pedagogové, psychologové a školní asistenti významně zlepšují celkové klima školního prostředí, prospěch i chování žáků a v neposlední řadě snižují počet předčasných ukončení školní docházky. To je hlavním důvodem, proč ostravský magistrát dofinancovává školní odborné pozice, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu a je bezpochyby leaderem v této oblasti napříč republikou.

„Naším cílem je nadále zajistit a udržet odborné pozice tak, aby disponovaly koncepčními nástroji k zajištění inkluzivního vzdělávání,“ zdůraznila náměstkyně primátora Andrea Hoffmannová. *„Dokud nedojde k úpravě legislativy, jsou projektové financování a externí zdroje pro samotnou existenci těchto pozic nezbytné. Odborní pracovníci škol řeší příčiny slabého prospěchu, pomáhají uspokojovat speciální výchovné a vzdělávací potřeby žáků, pomáhají řešit jejich osobní a rodinné problémy, pracují s žáky i rodinami v oblasti předcházení záškoláctví. Své služby nabízí jak žákům, tak rodičům a jiným zákonným zástupcům žáků, stejně jako učitelům školy.“*

Pro aktuální rok 2025 si požadavek městských obvodů na spolufinancování odborných pozic vyžádá 17 milionů korun, přičemž polovinu opět poskytne ostravský magistrát. Peněžní podpora povede k pokrytí 44 odborných pozic v rámci školních poradenských pracovišť ostravských škol v šesti městských obvodech. Náleží mezi ně školy v obvodu Moravská Ostrava a Přívoz, Ostrava-Jih, Ostrava-Poruba, Mariánské Hory a Hulváky, Michálkovice či Hrabová. Školní specialisté výrazně zvyšují šance školou povinných dětí uspět ve vzdělávacím procesu.

Náměstkyně primátora Andrea Hoffmannová, do jejíž gesce spadá oblast školství, se začátkem letošního roku navíc formou otevřeného dopisu obrátila na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, jakož i zástupce Poslanecké sněmovny ČR. Vyjádřila v něm hluboké uznání a podporu sociálním pedagogům. Především však apelovala na systémové zajištění odborných pozic ze strany státních struktur. *„Pozice sociálního pedagoga by měla být plně podporována na úrovni státu, aby mohla nadále efektivně přispívat ke zlepšování vzdělávacího systému a sociálního prostředí v České republice. Věřím, že společným úsilím dokážeme zajistit, aby sociální pedagogové mohli pokračovat ve své neocenitelné práci, která přináší skutečné změny a pomáhá vytvářet rovné příležitosti pro všechny děti a žáky. Sociální pedagogové jsou dnes již neododdělitelnou součástí školních poradenských pracovišť škol, prokázaly své poradenské opodstatnění, a ztráta či úbytek těchto pozic by byla pro ostravské školy fatální,“* uvedla mimo jiné v citovaném dopise.

Význam odborných pozic lze přiblížit informacemi z praxe a doplnit detailněji i činnosti, zajišťované

odborníky. Mezi žádané pozice patří například školní psychologové, jejichž význam může být pro fungování školního kolektivu nebo správné „nasměrování“ konkrétních žáků zcela zásadní.

Školní psychosomatické problémy (vliv psychických obtíží na fyzické fungování organismu), které souvisí se školní docházkou, pomáhá dětem zvládat úzkosti, depresivní stavy a další psychické potíže, mezi kterými se objevuje i závažný trend sebepoškozování. Zároveň podporuje žáky, kteří se potýkají s poruchou autistického spektra ADHD, ADD a podobnými. Nezastupitelnou úlohu školní psycholog sehrává při pomoci dětem s poruchami chování během jejich začleňování do školního kolektivu, jakož i posilování sociálních dovedností. To vše za spolupráce s rodiči a pedagogy.

Neméně důležitou je odborná pozice sociálního pedagoga. Ten ve školním prostředí -zajišťuje komplexní podporu žákům, jejich rodinám i pedagogům. Zvláště se zaměřuje na prevenci školního neúspěchu, záškoláctví, řešení krizových situací a posilování sociální soudržnosti ve třídních kolektivech. Sami sociální pedagogové uvádějí, že poslední dobou se u školních dětí setkávají se zhoršováním mezilidských vztahů, což negativně ovlivňuje rovněž sociální sítě. Objevuje se také vyšší míra vzteku, někdy přerůstajícího do agresivního chování. Problém představuje rovněž zneužívání návykových látek (cigarety, kratom, vapování), dále pak záškoláctví a celkový nezájem o školu.

Sociální pedagogové se tak snaží předcházet školnímu neúspěchu žáků, když jim poskytují podporu a motivaci. Ta je důležitá především u dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí. Do celého procesu proto zapojují také neziskové i charitativní organizace. Důležitou součástí jejich profese je práce s třídními kolektivy a včasná krizová intervence (třeba v případě šikany) a mediace v případech sporů (mezi žáky navzájem, mezi žáky a pedagogy či mezi školou a rodiči). Sociální pedagog samozřejmě úzce spolupracuje s rodiči, pedagogy a odborníky, ale rovněž jednotlivými institucemi typu OSPOD, Policie ČR a dalšími.

Retrospektivní ohlédnutí za uplynulými léty a podpoře kýžených specialistů v Ostravě:

Historicky se školním odborným pozicím dostávalo financí v rámci městských projektů v rámci městských projektů Ostrava I až III (RRPOV). Poslední z nich – RRPOV III – realizovaný v průběhu let 2019-2022, poskytl k danému účelu sumu v celkové částce zhruba 100 milionů korun. Svým záběrem, rozsahem pomoci a zaměřením byl v rámci České republiky naprosto jedinečným. Celkově totiž na 25 základních školách umožnil po dobu 3 let financovat 65 odborných pozic (11 sociálních pedagogů, 17 školních speciálních pedagogů, 20 školních psychologů a 17 školních asistentů). V duchu výše uvedeného podpora odborných pozic ve školách pokračovala však i v dalších letech, letošní rok nevýmaje.

Během roku 2023 směřovalo do školních odborných pracovišť téměř 15 milionů korun, z toho 7,5 milionu pocházelo z rozpočtových prostředků města. Díky těmto dotacím mohlo v 8 městských obvodech působit 49 odborných pracovníků (9 sociálních pedagogů, 6 školních speciálních pedagogů, 16 školních psychologů, 18 školních asistentů). O rok později městské obvody vykazaly potřebu spolufinancování odborných pozic ve výši bezmála 15,5 milionů korun. Statutární město Ostrava uhradilo rovnou polovinu celkového objemu této částky. Získaná dotace posloužila k zajištění 50 odborných pozic v 5 městských částech (7 sociálních pedagogů, 7 školních speciálních pedagogů, 12 školních psychologů, 24 školních asistentů).

<https://www.pirati.cz/jak-pirati-pracuji/nezastupitelne-odborniky-na-zakladnich-skolach-podporuje-os-trava-radu-let-ani-letos-to-nebude-jinak-rika-andrea-hoffmannova-z-piratske-strany>